

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

in decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

L. Vtrum vsus licitus rerum vnico vsu consumptibilium sit separabilis ab
omni dominio, & iure proprietatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

datur, negatur propositio. Quæ distinctio est clara ex dictis, & est necessariò adhibenda ab omnibus in exemplis modò propositis. Videatur si placet circa materiam huius obiectionis longa, & acuminum locuples controuersia seriò agitata à Card. de Lugo disp. & sect. 2.

Ad 2. Dominium diuinum non est dominium utilitatis, respectu sui, sed purè excellens, qualis dominij nos sumus incapaces; nostrum verò dominium est utilitatis, respectu nostri, cuius utilitatis Deus non est capax, ut pluribus expositum est q. 4. & 19. Non autem mirum est, si quæ sunt vsque adeò diuersa, nec se inuicem impediunt, sed potiùs iuuant, ut liquet ex illis duobus locis; sint mutuo compossibilia, imò, & essentialiter inseparabilia propter subordinationem alterius ad alterum: & nihilominus sint inter se incompossibilia, quæ sunt eiusdem rationis, ideòque sibi inuicem nocentia, & impediencia mutuo plenitudinem alterius non sola lege honestatis secundum se, quæ sola impedire iuridicè potest Deus, vsus rerum nostrarum; sed etiam iure utilitatis, quod est essentialiter dominio humano. Inter quas impeditiões, seu obligationes impeditiuas vsus quantum, & quale discrimen intercedat, videri potest in eadem illa q. 3. post medium.

QVÆSTIO L.

Verum vsus licitus rerum vnico vsu consumptibilium sit separabilis ab omni domino, & iure proprietatis?

Videtur non esse separabilis. 1. Quia Ioannes 22. in Extrauagan. *Ad Conditozem* docet vsum licitum talium rerum esse indistinctum à vero dominio, & vero iure proprietatis circa easdem.

2. Verus Dominus rerum consumptibilium vnico vsu nihil habet ex vi sui dominij præterquam posse illas licitè quoties libuerit, seu consumere, seu distrahere. Ergo quicumque hoc ipsum facere potest licitè, & absque cuiusquam iniuria eo ipso habet verum dominium, verumque ius proprietatis. Pater consequentia, quia repugnat eum non esse verè Dominum alicuius rei, cui licet quoties libet quidquid licet vero Domino ex vi sui dominij.

Art. 1. Resp. Pro clariori determinatione quæstionis adhibenda est distinctio. Vsus actiue, & potestatiue sumptus pro iure, seu libera facultate vtendi inimpedibili ab alio præterquam per legem honestatis secundum se, seu non ligabili per voluntatem alterius præcisè quatenus cõsulentis commodis suis, procul dubio est inseparabilis, ac indistinctus à dominio, & proprietate, ut patet ex eius expositione data in qu. 48. At verò vsus destitutus iure, & libera facultate cum lege directè fauente ipsi, & grauante in fauorem eius quouis alios utilitatis capaces, ideòque pendens semper, ut sit licitus à voluntate alterius potentis pro libito reuocare licentiam, ac permissionem vtendi quoties, & quouisq; voluerit; hoc est vsus sumptus purè passiuè, ac terminatiue comparatione iuris, cui subest, seu sumptus pro nuda physica potestate licitè vtendi est separabilis, atque omninò distinctus adæquatè ab omni specie dominij, & proprietatis. Quia videlicet vsui sic sumpto nullatenus conuenit definitio vlla alicuius veri dominij, aut iuris proprietatis, ut patet clarè ex dictis in eadem illa quæst. imò eidem repugnat clarè definitio iuris proprietatis in genere tradita in qu. 3. Nec enim talis vsus, aut potestas taliter vtendi est libera facultas munita lege fauente ipsi, & grauante alios; solùm si quidem existit munita gratiosa alterius voluntate semper reuocabili, adeòque est grauata per legem in fauorem ita potentis reuocare permissionem, & impedire

vsus propter solùm commodum impediens. Videantur, quæ dicta sunt in illa quæst.

Art. 2. Constat hoc idem ex extrauagantibus Nicolai III. & Clementis V. aliorumque Pontificum decretis statuentium, ut videre est in Priuil. Minorum D. Frãscisci verbo *paupertas* eosdem Minores, neque omnes in communi, neque singulos in particulari habere vllum dominium, aut proprietatem circa vllum genus bonorum, seu mobilium, seu immobilium, tamen si potiantur vsu licito facti, tam quoad consumptionem, quàm quoad distractionem per emprionem, venditionem, aliosque contractus. Quia videlicet hæc omnia possunt dependenter à licentia, & consensu summi Pontificis potentis absque vlla iniustitia aduersus aliquod eorum ius eadem omnia illis negare, quando-cumque volent.

Art. 3. Nec obstat Ioannem 22. In citata extrauaganti *Ad Conditozem* abdicasse à se, & à sede Apostolica dominium eorum bonorum. Quia idem dominium reassumptum iterum fuit ab aliis Pontificibus modo indicatis, ut constat expressè ex loco indicato. Nec interitum mansit tale dominium apud Minores, sed apud fideles subministrantes elemosynas, de quorum consensu implicito, vel explicito semper reuocabili procedebant ad vsus sibi permissum à domino, simul renitentes constanter omni veræ proprietati, veròque dominio. Quod profectò inesse nolenti nullo pacto potest, cum essentialiter, & intrinsecè constituatur quoad suum conceptum vltimò completum per actum volendi habere rem tanquam propriam, ut dictum est qu. 5. Itaque vsus licitus purè passiuus modo explicato est proculdubio separabilis à dominio, & ab omni specie proprietatis, & iuris.

Ad 1. Doctrina illa Ioannis 22. non fuit definitiua, ut Pontificis, sed merè assertiua, ut doctoris priuati. Quia controuersia erat de puncto iuris, & non de re dogmatica. Probabile deinde est, quod dicunt, Lessius, & alij eam quæstionem inter Ioannem, & defensores causæ Minorum, fuisse solùm de voce. Quod est facile, dum agitur de rebus habentibus magnam inter se affinitatem, quoad exteriorem, ac sensibilem per se operandi modum, atque differentia reuocatur ad conceptus quidditatiuos, quorum est facilis æquiuocatio cum proprietate separabili quidem absolute, sed quæ raro separaretur, cuiusmodi est potestas vtendi licitè aliqua re comparatione dominij, ac proprietatis circa eandem.

Ad 2. Discrimen quoad exteriorem operandi modum, pro ut exercetur de facto à vero domino, & non domino vsus sibi liciti, & rei qua virtut vix apparet vllum; fieri tamen potest voluntate domini, ut sit manifestissimum. Quia potest, tùm reuocare consensum necessarium pro vsu licito non domini, tùm eundem vsus permittere, non nisi sub hac conditione, ut ipse, vel aliquis eius minister adeatur toties quoties immediate ante vsus, vel saltem toties in anno ad renouandum consensum permissum, aliisque similibus conditionibus grauare multipliciter potest. Idque ipsū facere nequaquam potest, qui est vsuarius purè passiuè, sed nec resistere licitè potest prædictæ veri domini voluntati, aut auferenti vsus, aut grauanti, ut volent. Deinde utcumque magna sit affinitas, quoad praxim exteriorem inter dominium, & non dominum vsus utriusque liciti; maxima nihilominus differentia est quoad affectum, & interiorem animi dispositionem. Longè namque diuerso modo incubat animus dominantis, tam rebus, quàm vsibus verè suis, & in impedibilibus ab alio operante gratia sui, atque in utilitatem ipsius, quam iisdem adhæreat animus non domini semper quantum est de se dispositus, ut priuetur rebus omnibus, omnique rerum omnium vsu, quoties alij libuerit præcisè, quia liber alij, quacumque deum de causalibus.